

класично мачевање или историјско мачевање?

*„Какву ко философију
живота бира зависи од тога
какав је ко човек.“*

Јохан Готлиб Фихте

Класично и историјско мачевање се баве истим предметом - традиционалним **бојевим** мачевањем прошлости („старим мачевањем“) на *куртоазан начин* (мачеваоци се боре као пријатељи и колеге а не непријатељи, по договору, узајамно уљудно, учтиво, пажљиво, контролисано и обзирно како не би дошло до повреде, правим - затупљеним мачевима) али на различите начине.

Но, постоје, ипак, значајне разлике између ове две врсте мачевања па и избор између њих води у два потпуно различита света.

ИСТОРИЈСКО МАЧЕВАЊЕ

Утемељили су га познати учитељи и теоретичари мачевања *Хатон, Кастрл и Рамонди* су крајем 19. века. То је био њихов протест против *транзиционог мачевања* (претварање мачева у лагане спортске реквизите, бојевог мачевања у такмичарски спорт и уопште узев „деформисања старе мачевалачке вештине“ - Хатон). Они су, тако, први створили покрет враћања у мачевање правих мачева (рапир, шпада, дага, мали штит, дворучни мач, плашт...) и техника мачевања прошлости.

С тим у вези ови мачеваоци почињу да се баве активним сакупљањем и истраживањем сачуваних докумената, манускрипта и књига из историје мачевалачке вештине покушавајући да реконструишу аутентични изглед ове вештине у прошлости. Резултат њиховог рада нису биле само књиге као нпр. „*Старо мачевање*“, „*Хладни челик*“, „*Школе и учитељи мачевања*“ итд. већ и практично упражњавање и популаризација ове врсте мачевања.

„Историјски“ тип мачевања који су изводили ови мачеваоци у 19. веку је имао карактер мачевалачких дуела, мачева и турнира **егзибиционог** или **демонстрационог** типа а у духу *приредби, академија и фестивала* а не организованих такмичења - спорта са бодовањем, ранг-листама, медаљама... (као што је то данас у спорт-историјском мачевању).

Егзибициони дуел Планкет Менинг-Егертон Касл, 1903; Касл и Хатон у Лицеум театру 1891; Демонстрација дворучног мачевања Хатонове групе, 1893.

„Историчаре“, дакле, занима историјска аутентичност појединачних стилова који су постојали (Мајерова, Каранцина, Фабрисова, Мароцова, Ангелова, Агрипина, Суторова, италијанска, шпанска, француска, немачка, руска...школа). Њихово гесло је апологетско „*Magister dixit*“ (учитељ је рекао).

Ова врста мачевања, међутим, није успела да се избори са модерним спортским тенденцијама и повући ће се у оазу сценских уметности као мачевање за позориште и филм.

*

Сто година касније, крајем 20. века, људи засићени минимализмом постмодерног електричног спортског мачевања („боцкањем и шибанњем прутима“) окрећу поглед поново у назад ка прошлости. Томе је допринео и „ретро“ тренд који се крајем 20. века у свим областима културе – па и у области мачевалачке вештине раширио западним културним кругом. Изнова се траже и проналазе стари документи, рукописи, књиге и други извори који се превode, анализирају и проучавају из разних углова уз мноштво полемика, а све са циљем да се реконструишу и обнове аутентичне школе и стилови мачевања учитеља прошлости.

Тај покрет, који је своју активност (придајући јој карактер „науке“) прозвао „историјско мачевање“, поприма готово помодарско-масовни карактер управо сада почетком 21 века. Но, ово изнова откривено историјско мачевање се убрзо заразило токсичним бацилом спорта који хара током целог 20. века свим областима живота.

Наиме, генерације људи који су рођени и живе у савременом свету бога Марса и кроз чију крв зато од малих ногу на сваком кораку протиче идеологија и опсесија супарништва борбе, ривалства, конкуренције, компетиције, такмичења и надметања – наркотик спорта, нису могле другачије осим да то што чине виде кроз наочари света коме припадају - наочари СПОРТА. Тако је од историјског мачевања 19. века почетком 21. века спортским инжењерингом исфабрикован хибрид укрштања историјског и спортског мачевања – спортисторијско мачевање. Тиме је *историјско мачевање* кроз извитоперену моду нове такмичарске форме не примећујући освануло као такмичарски спорт.

Тако видимо на хиљаде школица и школа мачевања које се све баве „аутентичним“ стиловима мачевања прошлости, органујући турнире, израђујући посебну „аутентичну“ опрему, правећи „стручне“ тимове за предавања, критике, саветовања, форуме, семинаре, лиценцирања... – заправо цела једна комерцијална **индустрија** утемељена на *симулакруму* у којој витешки мачеви почињу да замењују спортске сабље, рапири спортске мачеве, шпаде замењују флорете, метални оклопи и верижњаче спортска синтетичка одела од кевлара, гвоздене кациге маске од плексигласа...

КЛАСИЧНО МАЧЕВАЊЕ

Иако се бави мачевањем прошлости не бави се овом у детаљима већ у герерално - не тиме како се нпр. полублок мачем изводи у Мајеровој, Агрипиној, Каранциној... школи већ тиме како се у *принципу* изводи полублок мачем. Ту је, дакле, реч о општим принципима технике бојевог мачевања, трајним и непролазним садржајем мачевалачке вештине уопште а не њиховим пролазним формама и варијацијама; о генералној шеми функционисања нпр. бензинског мотора а не о томе како овај мотор изгледа у „Форду“, „Мерцедесу“...

У класичном мачевању нема, дакле, претензија на „историјску аутентичност“, репродуковање (копију) и епигонство већ је циљ упознавање и слободна и креативна примена општих начела бојевог мачевања. Овде је гесло: *Noli iurare in verbo magistri* (не треба се заклинавати на речи учитељеве).

У класичном мачевању актери се оправдано питају зашто се у мачевању слепо држати нпр. стила учитеља *Фиоре Деи Либериа* из 15. века или *Мајера* из 16. века – инсистирати, дакле, на *историјском мачевању* кад сваки од тих стилова се може оплодити и другим стиловима њихове епохе или тековинама које ће вештина мачевања тек стећи у времену? Чему бити и какав је то нпр. „сликар“ који се бави само израдом музејских копија слика великих и креативних сликара прошлости?

Став је, такође, да као што је садашњост препуна глупости тако је глупости препуна и прошлост. Свака школа мачевања и сваки учитељ су имали у свом раду грешке, заблуде па и глупости јер нико није савршен. И тога има на претек и у историји мачевања почев од ненормално дугачких или дебалансираних мачева па до радњи, покрета и ставова који су у правој борби неизводљиви, потпуно бесмислени или суманути. Зашто се, дакле, слепо држати тога и бавити јаловим историјским отпадом кад се може бавити и оним што нам је прошлост вештине оставила као изврсно и плодно?

Мачевању се може, дакле, приступати и без претензија на „историјску аутентичност“ и репродуковање (копију) – као „класичари“ који се баве мачевањем прошлости кроз његову слободну и креативну примену прилазећи јој критички и креативно кроз ревалоризацију - стварање нових школа и нових примена јер „*Уметност у којој има ЖИВОТА не приказује прошлост изнова; она је наставља*“ (Роден).

Једна симфонија неког великог композитора је вечна не због тога што се као „добра“ може поновити идентично на аутентичним инструментима и по прецизним упутствима композитора већ зато што може као инспирација генерацијама уметника бити вечно употребљива за њихове нове интерпретације.

Док је циљ „историчара“, дакле, јалово играње са костима ископаних скелета диносауруса прошлости мачевања у покушају да се ове мумије оживе – нека врста *некрофилије* и „*даркеризма*“ циљ „класичара“ је, напротив, супротан - живот: да се попну на рамена великих учитеља прошлости мачевања и

гледајући одатле даље него што су они видели закорачити, као **пионир**, у плодно, креативно, другачије и оригинално вештине.

И у мачевалачкој вештини, стога - као и у историји свега, истина сина није отац већ *очевина* на којој син гради и развија сопствену садашњост и утемељује будућност јер „Традиција није чување пепела него преношење ватре“ (Густав Малер).

Ту, дакле, није реч о питању „аутентичности“ и „неаутентичности“ већ о нечему што је потпуно изван тог спора - о *креативности* па „класичари“ подржавају бављење историјом и прошлошћу али на критички начин и у духу да „Све ми је мрско што ме само поучава а не подстиче на делатност“ (Гете).

Историја увек шкоди кад се гледа као *одмориште* а не као *степениште* па прошлости треба да служимо само онолико колико она може служити нама за стварање неке будућности.

Добар мачевалац, стога, испуњава мисију према својој вештини не тако што достигнуто пасивно преузима и лење лежи на њему репродукујући га већ тако што га креативно богати, развија и тражи нове путеве њеног постојања, а што и њега самог развија и богати.

„Историчари“ насупрот свему томе мачевању прошлости прилазе ухваћени у кавез савремености - обузети и заробљени пуким и пролазним „урбан-хит“ „ретро“ трендом. Духу времена савременог света, наиме, нису потребни ни пожељни креативни, инвентивни, стваралачки и критички настројени људи – *личности* већ пасивне *индивидуе* и конформисти који ће што више узимати и трошити нешто што је без њих створено – поводљиви и употребљиви конзументи масовног и фабрички штанцованог - па и копија прошлости.

У свету са таквим духом времена (*zeitgeist*), дакле, ни у вештини мачевања нису потребни ни пожељни *пионири* који ће креативно и слободно стварати сопствене и оригиналне стилове мачевања од наслеђене грађе – а како би *сви били различити*, већ пасивни репетитивци, репродуктивци и *епигони* већ урађеног у прошлости мачевања – а како би модерно *сви били исти*.

Noli iurare in verbo magistri – не треба се заклињати на речи

учитељеве. Зашто се у мачевању слепо држати нпр. стила учитеља Фиоре Деи Либериа из 15. века или Мајера из 16. века, дакле, инсистирати на историјском мачевању кад се ти стилови могу оплодити и другим стиливима њихове епохе и тековинама које ће вештина мачевања тек стећи до данас?

У свему постоје две врсте људи: пионири – они који откривају, стварају, траже и крче нове путеве, и они други, епигони – који преузимају и користе оно што је већ створено.

Стога има и школа којима није циљ историјска репродукција већ креација из аутентичних елемената који су постојали у разним школама, а са циљем стварања оригиналног стила мачевања - дакле, од аутентичне грађе зидање сопствене грађевине.

Епигони, пионирима често пребацују за насиље над историјом, но таквима треба одговорити као што је одговорио и Дима својим критичарима на оптужбе да је „силовао историју“ – „можда и јесте тако али сам ипак направио лепу децу.“ Добар мачевалац испуњава мисију према својој вештини не само тиме што је епигон већ и пионир: тако што достигнуто пасивно преузима и чува али и тако што га креативно богати и развија.

Врхунац у било чему није вечно стајање на благу давно несталих епоха
већ у знању и умећу да се из њега и на њему стално изнова
ствара неки нови живот.

Само тако мачевање постаје класична вештина - истовремено жива
пролазност и парадигма вечности.

Ђорсокак историјског и спорт-историјског мачевања

Неупућеност поборника историјског мачевања у чињеницу да је историја као наука још крајем 20. века управо на Западу практично нестала пред ударима релативизма и нихилизма савремене постмодерне теорије за резултат има да је настало на хиљаде различитих школа мачевања од којих свака за себе полаже апсолутно право на аутентичност.

Тако смо добили нпр. на десетине Мејерових или школа Фиоре деи Либериа од којих свака за себе тврди да је она та права и једина која аутентично реконструише и наследник је изворне вештине свог учитеља. Сматрам, стога, да постоји више разлога због којих је историјско мачевање немогуће као научна дисциплина те да је чак и поред најбољих и најискренијих намера и стремљења његових поборника оно увек и неизбежно квази-историјско мачевање.

Постоји, наиме, неколико предрасуда на којима се темељи још од почетка историјско мачевање, а које га компромитују за оно што овај покрет прокламује као свој главни циљ.

Прва предрасуда

Из књига и извора једног учитеља може се научити и реконструисати његова вештина. Као што нико никад није успео да научи да слика из Леонардовог „Трактата о сликарству“, да свира из Бахових „Нотних свески“, глуми из „Система“ Станиславског, ратује из „Умећа ратовања“ Сунг Цуа, ваја, плива, вози... из приручника и књига које у бескрајном броју постоје о свакој вештини, тако исто нико никад није нити ће научити да мачује из књига, ма какве оне биле и ма ко их писао или читао. Ако би тако нешто било изводљиво, ако би људи могли из књига у којима је најчешће укалупљено педесетак техничких принципа и неколицина једноставних потеза, да постану мачеваоци, а без дубоког, широког и интензивног личног ангажовања, без талента, оригиналности, сопственог искуства, практичних жртава и рада - онда би свако то могао да уради. А то се не дешава. Књиге у којима су изложене теорије, методе, технике и знања су само оквир и сировина - семе које читалац тек треба у земљу коју је предходно купио, оградио и узорао да посади, залива, прска, орезује, окопава, ђубри и чека чувајући га од невремена да сазри како би тек након свега тога, ако је још имао и среће, могао да га обере и ужива у плодовима који су с почетка увек скромни како по количини тако и квалитету. Разлога за ово има пуно али кључних је неколико.

Први разлог је што нико не може преточити живот у књигу па ни бескрај једне вештине у слике и слова. Зато свака књига о некој вештини, иако више или мање нешто изриче о њој, увек је исто толико и недоречена и ћути а оно што не знамо одређује и карактер ономе што знамо.

Ученику-читаоцу из тог разлога су потребне додатно још деценије праксе и искуства да би спознајући то неизречено неизбежно открио да оно од чега је пошао из књига више није такво и да то што треба да чини у вештини није само оно како је написано већ и потпуно другачије у светлу праксе о којој се не може писати.

Свака вештина, наиме, па и вештина мачевања има два дела. Први део чине елементи од којих је она састављена. Он је у највећој мери предмет књига о свим вештинама па и мачевању. Реч је о положајима, радњама и акцијама које су аналитички изложене. То је исто као и када испред неког прострете мноштво делова једног мотора. Но, као што неко може из једног приручника савршено изучити у потпуности који су делови неког мотора и како функционишу, па чак и покренути сваки од њих понаособ, али ако не познаје мајсторство како да их склопи у целину - мотор који ради, он неће никад возити тако ни онај ко покушава да савлада положаје, покрете и акције мачем а не зна како и не уме да начини њихову синтезу у којој сваки од тих делова добија други облик и значај (јер целина је нови квалитет а не прости збир делова), неће умети да мачује.

Та синтеза, тајна истинског савладавања мачевања, је други део вештине и она није толико у активности мачем колико у активности са учеником, не у техници мачевања већ методологији, педагогији, искуству и духу учитеља, дакле, не у оном видљивом него, као код санте леда, оном испод површине - невидљивом и неприказљивом вештине.

Другим речима суштина се не налази у положајима, радњама, покретима, акцијама... већ у методологији њиховог практичног учења, савладавања, увежбавања и тактичке примене.

Овај други део вештине, склоп који треба да оживи њене мртве елементе, не налази се никад у књигама и приручницима већ једино у пракси и искуству који свакој теорији од које се пошло дају потпуно други квалитет и карактер

Други разлог, можда још важнији, је у томе што начин на који су писане књиге о мачевању, а који у великој мери отежава и проблематизује њихово коришћење у практичне сврхе, је по правилу такав да приказује само изглед - форму радње у некој од фаза док начин на који се она у целини изводи, не. Тако се поседује једна секвенца неког покрета који да би се разумео правилно у целини потребно је дефинисати га додатно још просторно, временски и динамички. Зато, дакле, јер је мачевалачка слика у књизи апстрактна а не конкретна, зато што само казује а не дефинише, она отвара простор за бесконачно варијанти тумачења.

С друге стране, чак и да није тако, и да је могуће реконструисати један покрет у целини континуитета (слично филму) оно најбитније у једној вештини није како изгледа и како се изводи један покрет - не феноменологија и форма радње и акције већ начин и пут како се они уче, савладавају и користе -

суштина, а у ове не спада само тактика, већ као што је раније речено и методологија, педагогија, психологија.... Док је оно прво највећи и најчешћи део свих књига о мачевању ово друго је најмањи и најређи део сваке књиге о мачевању. Природно - тајна вештине сваког мајстора и учитеља је његово искуство, оно једино што ученика учи, а што је искуство веће то је теже и мање изрециво и преносиво.

Сваки учитељ мачевања који је писао приручнике имао је, дакле, своју школу али он је само ОПИСАО ту школу - као сликар на платну, док њена пракса, вежбе, суштина покрета, путеви ка тим покретима, кључне финесе и елементи остају прећутани и скривени - неизречена тајна далеко од описаног онолико колико је далеко и слика једног пејзажа од свега што је чињено да би он био насликан.

Чак и они ретки приручници чија је теорија описа вежби и покрета нешто богатија су неупотребљиви уколико човек не потроши године рада покушавајући да ту описану теорију оживи и сам у пракси и открије колико је заправо немогуће стварност описати у књизи чак и кад се то хоће. Отуд никад и ништа неће бити од „читача“ уколико они нису већ и сами мајстори вештине. Мачевалац се постаје тек мачевањем.

Од сваког учитеља и мајстора неке вештине, дакле, у његовим књигама после њега остаје увек само опис вештине, њено мртво тело док његово искуство и дух који то тело води и покреће заувек нестају са њим а свако ко се упушта у оживљавање тог тела упушта се у посао Франкенштајна.

Све књиге и приручници о некој вештини, па и вештини мачевања служе само да буду ученицима „при руци“ (приручник) и као подсетници док учитељ или мајстор у пракси живе школе у стварности обавља кроз непосредно прилагођавање привођење ученика вештини и вештине ученику.

Трећи разлог. Учитељ мачевања може испред четворице својих ученика извести једну акцију са циљем да је они понове. Резултат: сваки од њих ће чинити мање или више другачије иако су сви гледали исто. Разлог: свака акција у себи садржи увек

бескрајно мноштво елемената. С друге стране ученици се увек међусобно разликују па сваком од њих пажњу привлаче једни елементи акције а не други. Они у складу са тиме ко су и какви су бирају и вреднују оно што ће видети или превиђати у томе што гледају, па и једно исто различито виде. Сваки апостол има своје Јеванђеље иако су сви јели за истим столом са једним Христом.

Дакле, чак и оно што се непосредно одвија пред нашим очима као чињеница у нама никад не постоји другачије осим као наш приступ тој чињеници – наш угао виђења те акције, наша интерпретација. Главни задатак учитеља је, зато, да кроз непрестано понављање, увежбавање и кориговање једне мачевалачке акције мноштво њених ученичких интерпретација дотера и сведе на само једну – његову. То је темељ учења сваке па и мачевалачке вештине: систем – дисциплина јединственог тумачења.

Из тог разлога је немогуће из књига, докумената и штурих описа акција реконструисати изворне и аутентичне школе давно умрлих учитеља све док они

сами не васкрсну како би различите интерпретације својих текстова од стране својих настављача, ученика или потомака понављањем, увежбавањем и кориговањем свели на само једну изворну – своју.

Ми можемо у најбољем знати само теорију једне школе мачевања док то каква је она била једном у неком јединственом времену са јединственим околностима у пракси заувек је нестало у јединственој и непоновљивој стварности коју је однело то време са собом. То не значи да су теорија (књиге) једне вештине и пракса (примена) једне вештине неповезани, напротив. Теорија и пракса једне вештине су повезани али из тога што су две ствари повезане не следи да су исто. Теорија и пракса су исто толико и покидани, различити и супротстављени јер у свим наукама и вештинама наилазимо на примере да се из једне исте теорије могу развијати сасвим различите и супротне праксе, из различитих теорија иста пракса, из исте праксе развијати различите теорије као и различитих пракси изводити једна иста теорија.

Друга предрасуда

Учитељи су писали своје књиге да би људи могли из њих да науче мачевање. Разочаравајућа истина је, међутим, да учитељи одлично знају да су приручници без њих живих у суштини неупотребљиви. Да није тако који би нормалан учитељ мачевања, који је иначе живео од своје вештине, написао књигу са идејом: „Ево вам књига „Уради сам“ - ја вам више нећу бити потребан“?

Највећи број учитеља мачевања је писао приручнике мачевања не из идеалистичких и алтруистичких разлога разоткривања тајне и истине о вештини човечанству већ више из сасвим приземних разлога живих људи од крви и меса.

Први разлог је да себи начине подсетник - створе теоријски систем ради лакшег поимања у сопственој глави тога што чине, а који ће и њима и њиховим помоћницима олакшати практични рад у школи.

Други разлог. Пуно учитеља, посебно крајем 18. и почетком 19. века, који су писали масовно и највећим делом безначајне књиге за вештину, то су чинили само да би себи у бранши направили макар и мали споменик тј. из славољубља, жеље за исказивањем, поноса или пуке сујете и честољубља.

Трећи разлог је да за своје ученике у школи учитељ начини књигу коју ће пуно задовољства као „при-ручник“ за извесну своту новца желети да поседује сваки члан школе.

Четврти разлог је што добра књига представља одличну рекламу за привлачење нових чланова, а то је у прошлости било, заправо, и главно средство за привлачење писмених и богатих људи. Из овог разлога су се у прошлости књиге о мачевању посвећивале увек богатим меценама, великашима и племству као видљива и жива препорука за ангажовање.

Пети разлог је продати књигу управо оним наивним који не желе или не могу плаћати учитеља и школу а мисле да могу вештину научити сами из написаног, а под паролом (рекламом): „Ово је права књига за вас и са њом можете лако, брзо и сами научити да мачујете - само је купите.

Тај дух индивидуализма у свему, па и учењу вештина, дух „уради сам“ није ништа ново. Он је на Западу почео са „буди сам свој свештеник“ (постани протестант) а данас се проширио на све: „Буди свој психолог“, „Сам мајстор у кући“, „Сами проговорите француски“, „Створи сам свој бизнис“, „Приручник за самостално мршављење“, „Јога за сваког“, „Преживите сами у природи“, „Сам (направи себи) узгајај своје дете“, „Како се сам задовољити“... Исто је и са мачевањем. Да је могло и у мачевању „уради сам“ већ би давно нестало и школа и учитеља мачевања. Али то се за предходних 600 година није догодило што значи да су учитељи неопходни и незаобилазни јер учитељ је више од књиге.

Нема нити је било учитеља који о својој вештини пише књигу која га може заменити не само зато што он то не жели већ и зато што он и не може написати такву књигу. И најбоље књиге о било којој вештини па и вештини мачевања само су игре сенки те вештине док је права светлост која их ствара једино њихов писац сам.

Трећа предрасуда

Могуће је сазнати прошлост па, дакле, и то како су аутентично изгледале школе мачевања у прошлости. Сазнајне моћи било ког човека су увек ограничене јер он није Бог већ коначно биће ограничено могућностима својих чула, духа, емоција, културе, времена и околности у којима живи. Спознаја неког човека, међутим, није ограничена само његовим сопственим границама већ и границама сваког предмета који хоће спознати. Дешавања доступна историјским истраживањима у било којој области, па и мачевању, својим најмањим делом су видљива а највећим делом су огромна невидљива санта живота испод воде која је скривена, неизречена, незаписана, прећутана, забрањена или нестала, истопљена и изгубљена истина о једној стварности једног времена. Зато се и историјска слика неког догађаја у прошлости временом често мења како се налазе нови документи, откривају фалсификати, изналазе преваре и фабриковања победника, ћутања поражених, заблуде оних који истражују... Некад је довољно само једно писмо намерно и дуго чувано сакривено у неком архиву да преокрене целокупно виђење неког историјског догађаја које је владало вековима и то не само у правцу истине већ и у правцу заблуде јер ново није увек и нужно и боље.

Исто тако некад је довољна само једна политичка одлука да се лажима, извртањима и прикривањима фалсификују велики историјски догађај и онда таква лаж као истина влада целим епохама утичући на животе живих људи.

С тим у вези у многим приручницима о мачевању, не осврћући се на мноштво разних недоречености, инструкције нису писане исправно не само случајно (јер су их писали ученици или настављачи по сећању често погрешно) већ и јер су многи учитељи, са циљем да све буде речено а ништа до краја сасвим откривено, често намерно уносили у текст погрешна упутства.

И као што садашње догађаје које непосредно својим очима гледамо нфалсијекад можемо великим делом спознати, некад малим делом а некад нам

остаје сасвим непозната и скривена истина о њима тако је са истраживањем прошлости, а у коме јер предмет истраживања је нестао, још мање спознатљив.

Прошлост нам, дакле, увек и у свему оставља само кости и костуре и ми покушавајући да је спознамо најчешће сами наносимо тетиве, мишиће, кожу...док дух и околности који су покретали жива тела нестали су заувек у неспознатљивости.

Историја као наука, дакле, без обзира шта проучавала, увек само малим делом допире до онога што је била стварност уистину јер барата само оним што јој је од стварности остало доступно или јој се овако или онако од центара моћи у рестловима селективно пружа. Све остало само је фиктивна реконструкција, хипотеза или схоластика - академска расправа о неспознатљивом људи који нису богови већ бића ограничених способности, знања, склони заблудама, изложени притисцима, околностима и условима у којима истражују.

*

Немогуће је, дакле, да се прошлост аутентично понови (врати) па је зато немогуће поновити историјску аутентичности неке школе мачевања из прошлости а како то замишљају поборници историјског мачевања.

Мачевати, дакле, по Мајеровој, Фабрисовој, Агрипиној... школи је *немогуће* јер нико **стварно** не зна нити ће икада сазнати како су **стварно** изгледале те школе. Знати како је један учитељ мачевања у неком средњевековном градићу пре 700 година померао своје сечиво из једне у другу позицију... и које је методе користио да у томе учи и увежбава своје ученике је митологија, чиста наивност или шарлатанство - симулакрум. И најбоља књига неког учитеља из прошлости може дати само назнаке, наслућивања, мртве фрагменте и скромне детаље његовог искуства и живе школе **отворене за бескрајна тумачења**. Нема више Мајера, Фабриса, Агрипе... како би у пракси кроз године рада исправљали и дељали стотине покрета ученика неби ли им пренели аутентичност своје креативне замисли.

И као што садашње догађаје које непосредно гледамо својим очима некад можемо великим делом спознати, некад малим а некад никако тако је и са истраживањем прошлости, а у коме је предмет истраживања – јер је давно нестао, још мање сазнатљив. *

* **Зато неки полемичари оправдано говоре да за разлику од сваке науке која има свој предмет историја нема предмет који истражује – он је нестао у времену, па стога она и не може бити наука већ мање или више „повјест“ – приповедање, прича.**

Садашњост која је, дакле, и сама сва саткана од тумачења, недоречености, лажи, фалсификата, заблуда и манипулација за прошлост у историјским документима увек оставља у највећој мери тумачења, недоречености, лажи, подметања, заблуде и фалсификате. Ова тумачења, заблуде, недоречености, лажи и фалсификате будући историчари додатно тумаче субјективно, интерпретирају, манипулишу, домишљају и деформишу у складу са личним границама, заблудама или потребама и интересима идеологија времена коме припадају. То је, можда најбоље изразио Бернард Шо у свом „Бавољем ученику“ са дијалогом: „...генерале, да останемо на бојном пољу?! Не, мајоре, повуците се! Али генерале, шта ће рећи на то историја?! Генерал добаци, пакујући своје ствари - историја је трач и лагаће као и обично. Главна је да је ми пишемо.“

Прошлост нам, дакле, увек и у свему највише оставља само кости и костуре а ми покушавајући да је спознамо морамо сами креирати тетиве, мишиће, кожу... док су дух и околности који су покретали та жива тела заувек нестали и несазнатљиви.²

² Где води покушавати аутентично понављати прошлост једне вештине кад: „Свако историјско истраживање пати од неке амнезије“ (Блох); кад „Историјске чињенице су шкољке из којих је време извукло бисер. Упркос најобилнијој грађи ми нисмо кадри да рестаурирамо њихову живу срж, већ само суву и мртву љуштуру, остављајући изван сазнања и осећања све што се стварно збивало под енигматским шифрама прошлости, па ма то имало најсуровије облике патњи, искушења у смрти, а што чини, заправо, једини релевантан садржај историје, која никад неће бити написана“ (Пекић); кад „Историја је само криминална прича, снабдевена, да би се прерушила у науку, бројним фуснотама и ибидумима“ (Пекић); кад „Каже се да ће сви који чују двоје људи како описују исти саобраћајни удес изгубити сваку веру у историју као науку“ (историчар Џефри Бароклоу); кад „Историја коју читамо, строго говорећи, уопште није заснована на чињеницама већ је збир прихваћених процена од стране одређене групе људи са неким заједничким интересом“ (историчар Расел Милер); кад „Историја је гомила лажи о догађајима који се никад нису догодили, а о којима говоре људи који никад нису били присутни на лицу места“ (Џорџ Сантајана); кад „Једино што историји дугујемо је да је поново пишемо“ (Оскар Вајлд); кад „Историја би била брилијантна ствар, само кад би била истинита“ (Толстој); кад „Историја нас учи само да се из историје не може научити ништа“ (Хегел); кад „Уместо да буде заиста учитељица живота, историја је у многим „студијама“ назадних и кратковидих писаца постајала слушкиња њихових класних, верских и „националних“ интереса и убеђења, средство за борбу у рукама фанатика и опскураната „историјских истина“ подешавана према њиховим жељама и потребама.“ (Иво Андрић); кад „Шта је историја, после свега? Историја су чињенице које на крају постале лажи а легенде су лажи које на крају постају историја.“ (Жан Кокто); кад „Некада су историчари несвесно лагали. Онда су постали професионалци и то чине свесно.“ (Габријел Лауб); кад „Суштинска тема историје није оно што се догодило већ оно што људи мисле или говоре о томе“ (Голда Меир); кад „Историја се мора стално писати изнова не зато што су се промениле чињенице него гледишта историчара“ и „Из историјских дела се сазнаје више о историчарима него о историји.“ (Томас Ман)...

Историјско мачевање као наука – истина и пракса аутентичних школа, стилова и учитеља мачевања прошлости, дакле, није могућа као уозбиљена јер је себи унапред поставила немогућ задатак: дохватити апсолутну истину аутентичне реконструкције. Историјско мачевање, ма шта мислили и говорили о њему његови поборници увек ће бити у већој или мањој мери само мешавина релативних истина, заблуда, хипотеза, митова и фикција, дакле, предмет рада имитатора прошлости од којих сваки за себе поносно тврди да је најбољи имитатор.

Из овог разлога су љубитељи историјског мачевања и доспели данас у смешну ситуацију да има на хиљаде полемика и стотине школа од којих свака има своју верзију Мароцине, Агрипине, Мајерове... аутентичне школе и надмено полаже ексклузивно право на оригинал. *Историјско мачевање*, јер барата фикцијама и претпоставкама а не истинама о мачевалачким школама прошлости, не може бити више од квазинауке - пролазна саласност (или несагласност) једне групе људи око неких ствари из прошлости, произвољно тумачење ретких факата и кретање између наслућивања и хипотеза.

Мачеваоци „историчари“, дакле, ма колико озбиљних лица мачевали изгледају смешно јер не мачују као Мароцо, Агрипа, Мајер... већ као Псеудомароцо, Псеудоагрипа, Псеудомајер... и не баве се историјским већ **псеудоисторијским мачевањем**.

Мачеваоци који су кренули за тим модерним „псеудо“ трендом понављања историје тиме су себе, јер „Историја има тенденцију да се понавља једном као трагедија а други пут као фарса“ (Маркс), натерали да се на крају баве само *фарсом*: шминком, кулисама, модом, аутентичношћу изгледа панталона, ципела,

кошуља, чарапа, рукавица, оклопа, мачева... прошлости, правећи мачевалачки маскембал (заборављајући да је и историја моде одевања такође делом царство псеудоисторије). Зар је онда необично што све више мачевалаца који се баве историјским мачевањем чини још један корак скачући у свет фикција витешког и еп-фантастичног мачевања вилењака и патуљака - *псеудосветове* и *квазисветове* „ларп“ "мачевања" за модерне људе „Петар Пан“ генерација? *

* Термин у социјалној психологији који се користи за људе који живе као ликови из бајке „Петар Пан и изгубљени дечаци“ што се сакривени у земљи „Недођији“ (као Пинокио на „Магарећем острву“) само играју, проводе, забављају и уживају. Синоним за незреле - инфантилне људе који беже од обавеза, стварног живота и решавања реалних проблема у провод, задовољства, игре и забаву не знајући да „Све што не може да сазри расте у обест.“ – Фројд.

проф. Александар Станковић,
учитељ мачевања
Школе мачевања „Свети Ђорђе“,
Београд 2007.
www.macevanje.org

